

marts 2018

FINANS
DANMARK

Indtjening i sektoren

Bank- og realkreditkoncerners
årsregnskaber 2017

INTRODUKTION

Fremgangen i dansk økonomi har for alvor bidt sig fast. De gode tider slår også igennem i bankerne, som har løftet deres indtjening betydeligt. Flere af de danske bank- og realkreditkoncerner opnåede historisk store overskud i 2017.

I denne analyse, hvor vi graver os ned i de største koncerners årsrapporter fra 2017, ser vi nærmere på forklaringerne bag overskuddet i 2017, og hvad det anvendes til. Grundlæggende kan overskuddet udloddes til aktionæerne eller anvendes til at opbygge kapitalen. Vi ser også nærmere på aktionærernes afkast og sammenligner blandt andet med afkast i andre brancher.

I denne analyse kan læseren blandt andet uddrage følgende konklusioner på baggrund af regnskaberne for 2017:

- *Overskuddet bygger ikke mindst på store ekstraordinære indtægter*
- *Kapitalen opbygges samtidig med store udlodninger til aktionæerne*
- *Aktionærernes afkast stiger – men er fortsat ikke højere end i andre brancher*

Sektorens indtjening i 2017

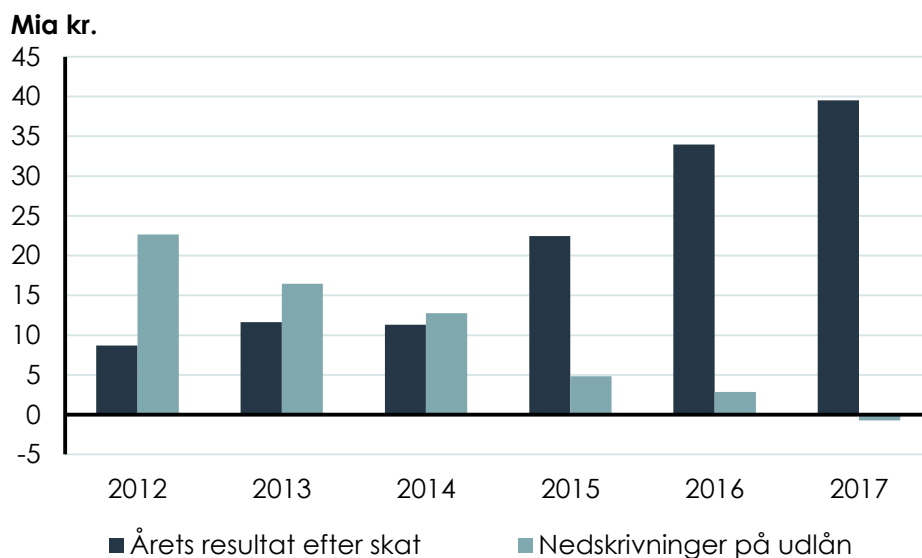
En stærk dansk økonomi, ekstraordinært lave nedskrivninger og store kursgevinster betyder, at flere af de danske bank- og realkreditkoncerner har opnået historisk store overskud i 2017. Det gør sektoren i stand til at opbygge kapital til værn mod fremtidige finansielle storme samtidig med, at de igen kan udbetale pæne udbytter til deres aktionærer. Det viser årsregnskaberne for 2017.

Overskuddet bygger ikke mindst på store ekstraordinære indtægter

Indtjeningen i de større bank- og realkreditkoncerner er over de senere år steget i takt med, at den danske økonomi har genvundet sin styrke efter finanskrisen, og at der samtidig er sket en omfattende konsolidering i institutterne. Fremgangen fortsatte i 2017, hvor de danske bank- og realkreditkoncerners indtjening nåede et historisk højt niveau, jf. figur 1. Indtjeningen i de 17 største bank- og realkreditkoncerner, der er omfattet af denne analyse, nåede således op på næsten 40 mia. kr. i 2017 mod 34 mia. kr. i 2016. Tages der højde for den almindelige prisudvikling i samfundet, er resultatet efter skat i 2017 dog omtrent på niveau med resultatet i 2007.

Den stigende indtjening afspejler bl.a. meget lave nedskrivninger på udlån. Nedskrivningerne, der dækker over ventede tab på udlån, er således faldet støt i takt med den økonomiske fremgang – og ganske bemærkelsesværdigt bidrager den samlede nedskrivningspost faktisk positivt til bank- og realkreditkoncernernes resultat i 2017, jf. figur 1. Det afspejler, at tilbagemønstrene i 2017 af tidligere års nedskrivninger, som viste sig ikke at føre til tab alligevel, er større, end de nye nedskrivninger, der er kommet til i løbet af året. Dermed blev nedskrivningerne på udlån samlet set en indtægt i 2017 for de større bank- og realkreditkoncerner.

Figur 1. Nedskrivninger er blevet en indtægt

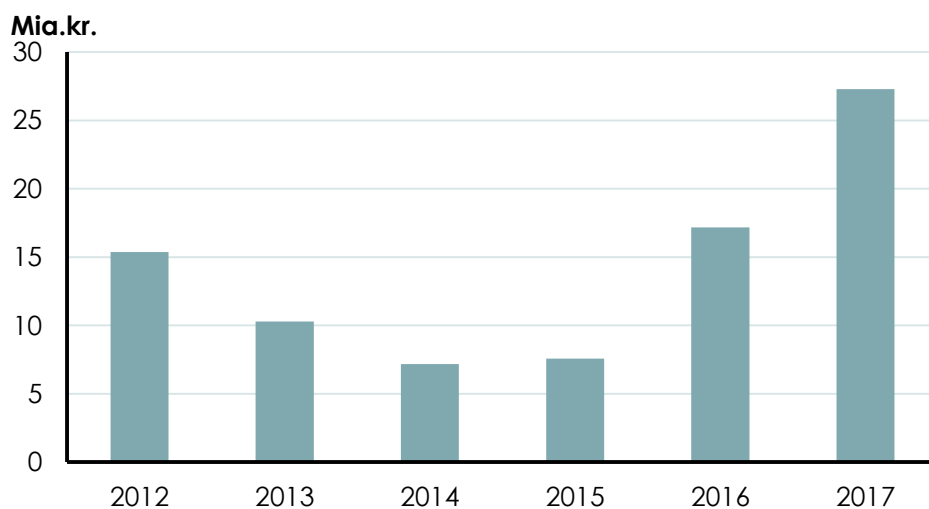

Anm.: Nedskrivninger på udlån er fra den obligatoriske resultatopgørelse. Årets resultat efter skat er særligt i 2014 påvirket negativt af nedskrivninger på goodwill.

Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Den stærke indtjening i 2017 dækker også over, at sektoren har store indtægter på kursreguleringer, bl.a. som følge af et stigende aktiemarked i 2017. Det fremgår af figur 2. De konsoliderede og detaljerede opgørelser af sektorens indtjening, som Finanstilsynet offentliggør senere på foråret, vil give et mere nøjagtigt billede af, hvordan indtjeningen er sammensat på tværs af koncerner.

Figur 2. Store kursreguleringer driver også indtjening op

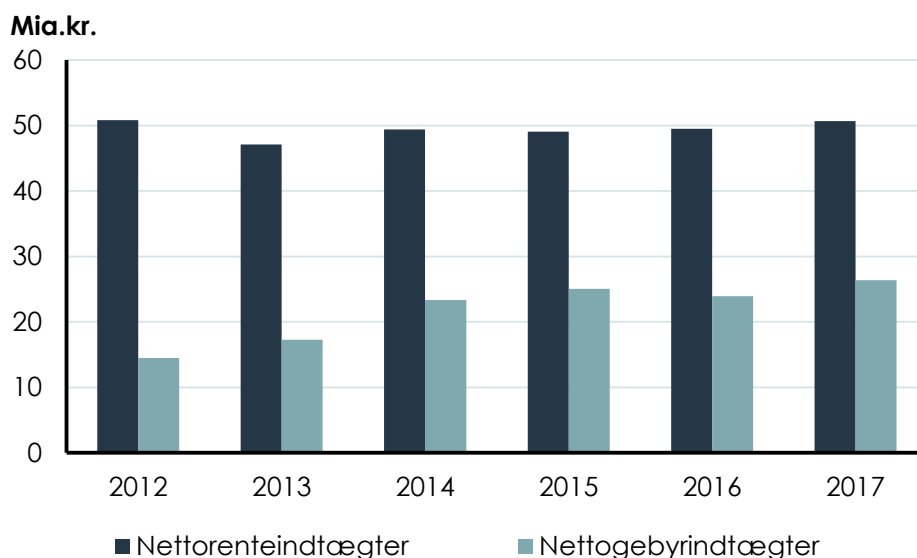
Anm.: Kursreguleringer er fra den obligatoriske resultatopgørelse med noter.

Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Det står dog på nuværende tidspunkt klart, at den gode indtjening i 2017 i væsentligt omfang er baseret på midlertidige forhold, som afspejler den stærke fremgang i økonomien. Det gælder både de meget lave nedskrivninger og kursgevinsterne. Det ligger i sagens natur, at disse forhold ikke kan ventes at vare ved.

Bank- og realkreditkoncernernes samlede kerneindtjening på kunderelaterede renteindtægter og gebyrer (netto) er også steget i 2017. Går man et spadestik dybere i tallene, fremgår det, at renteindtægterne fra den kundevendte del af forretningen kun steg begrænset (godt 1 mia. kr.) og stadig er på samme niveau som fem år tidligere, da dansk økonomi lå underdrejet af krisen. Nettogebyrindtægterne steg derimod med 2½ mia. kr. fra 2016 til 2017 til godt 26 mia. kr., hvor niveauet i 2012 var omtrent 15 mia. kr., jf. figur 3.

Figur 3. Gebyrindtægterne er steget

Anm.: Netto renter og nettogebyrer er fra koncernernes egne hovedtal, hvor det er muligt. Figuren giver et overordnet billede af de kunderelaterede renter og gebyrer (netto).

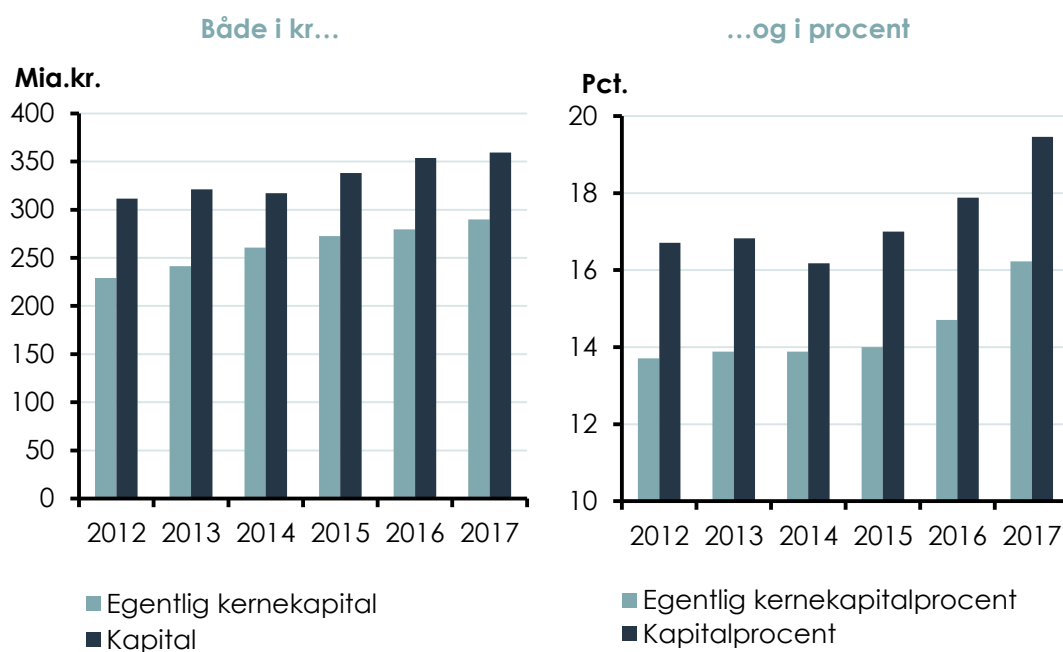
Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

De meget lave renter i 2017 medvirkede stærkt til, at bankernes renteindtægter fortsatte på et lavt niveau trods fremgangen i samfundsøkonomien. Den stærke udvikling i dansk økonomi igennem de seneste år har til gengæld medført en naturlig stigning i danskernes og virksomhedernes behov for finansielle produkter, hvilket fortsatte i 2017. Samtidig var de meget lave renter med til at skærpe danskernes opmærksomhed på at investere en del af deres opsparing frem for at lade den stå til nulrente på indlånskonti, hvilket også førte til en øget omsætning af ydelser relateret til investeringer og formueforvaltning.

Kapitalen opbygges samtidig med store udlodninger til aktionærerne

Kapitalen i de største bank- og realkreditkoncerner er nu steget til over 350 mia. kr. Kapitalen af højeste kvalitet – den egentlige kernekapital – nærmer sig 300 mia. kr. Den egentlige kernekapital er steget fra 280 mia. kr. i 2016 til 290 mia. kr. i 2017. De tilsvarende kapitalprocenter, som opgøres i procent af de risikovægtede eksponeringer, er også steget mærkbart. Det ses af figur 4.

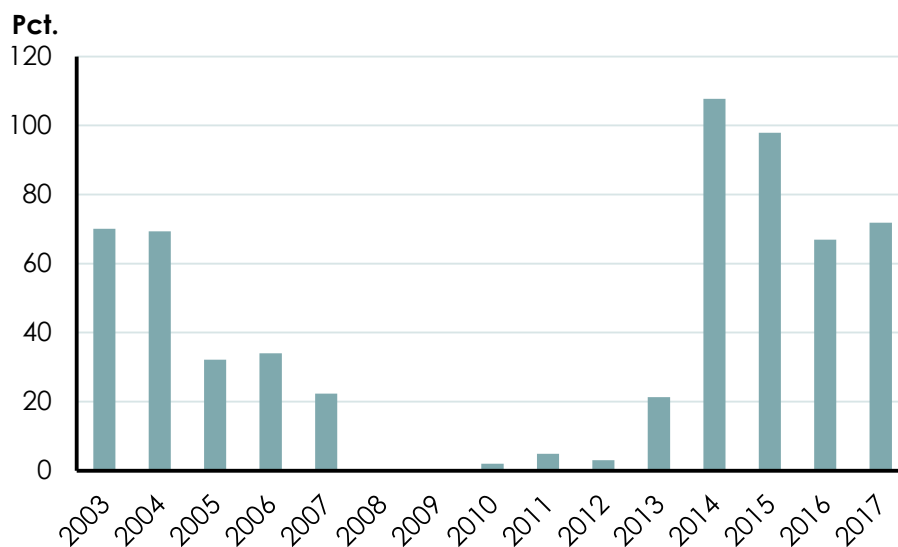
Figur 4. Koncernernes kapital opbygges fortsat

Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Udlodningen til aktionærerne, i form af udbytter og tilbagekøb af aktier, som får værdien af de resterende aktier til at stige, er steget til et højt niveau i 2017. Aktionærerne får dog ikke hele overskuddet. Figur 5 viser, at omkring 70 pct. af 2017-resultatet i de største bank- og realkreditkoncerner er foreslået som udlodning til aktionærerne i 2018 i form af udbytter eller aktietilbagekøb.

Figur 5. Ikke alt overskud udloddes til aktionærerne

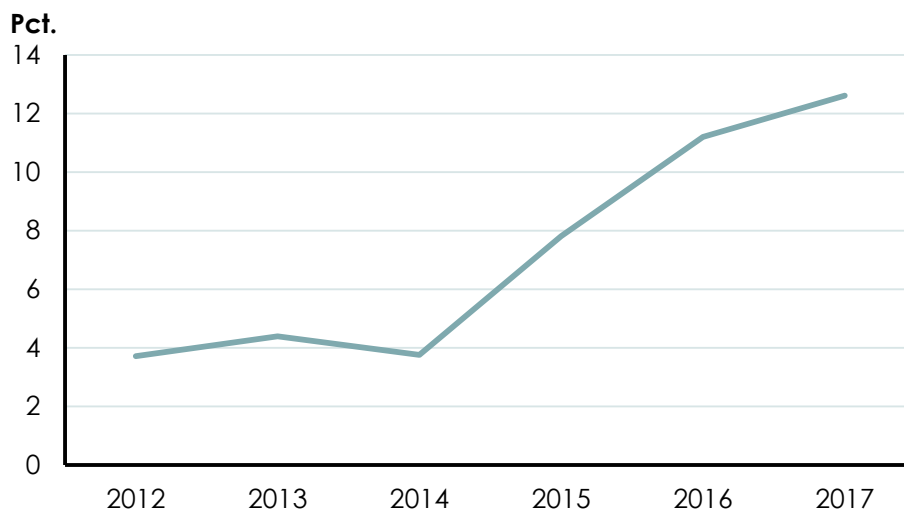
Anm.: Beregnet som foreslået udbytte plus foreslået aktietilbagekøb i procent af årets resultat efter skat for de største bank- og realkreditkoncerner, som er aktieselskaber. Årets resultat efter skat er særligt i 2014 påvirket negativt af nedskrivninger på goodwill. Tallene i perioden 2003-2007 er usikre. Nationalbankens tal for udbetalt udbytte og aktietilbagekøb er anvendt i perioden 2003-11. Finanstilsynets statistik vedr. årets resultat i perioden 2003-2007 er tillige anvendt for afviklede banker.

Kilde: Årsregnskaber, Nationalbanken, Finanstilsynet og Finans Danmarks beregninger.

Sektoren formår dermed under ét at opbygge kapital samtidig med, at der udbetales pæne udbytter til aktionærerne. Det står i kontrast til årene under finanskrisen, hvor aktionærerne ikke fik udbytte af deres investering.

Aktionærernes afkast stiger – men er ikke højere end i andre brancher

Afkastet til aktionærerne, målt som forrentningen af aktionærernes egenkapital efter skat, er steget markant siden 2014. Aktionærernes afkast – beregnet som et vægtet gennemsnit for de koncerner, som er omfattet af analysen (jf. s. 12) – nåede i 2017 op på 12,6 pct., jf. figur 6.

Figur 6. Aktionærernes afkast tiltog igen i 2017

Anm.: Vægtet gennemsnit for sektoren. Årets resultat efter skat er særligt i 2014 påvirket negativt af nedskrivninger på goodwill. Se boks 1 for yderligere oplysninger.

Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Boks 1: ROE og aktionærernes afkast

Egenkapitalens forrentning er et nøgletal, som ofte anvendes af bl.a. myndighederne, som ofte benævnes ROE (Return On Equity). ROE beregnes som årets resultat efter skat i forhold til den gennemsnitlige egenkapital over året. ROE er således et udtryk for forrentningen af den kapital, som investorerne har stillet til rådighed for pågældende bank- eller realkreditkoncern.

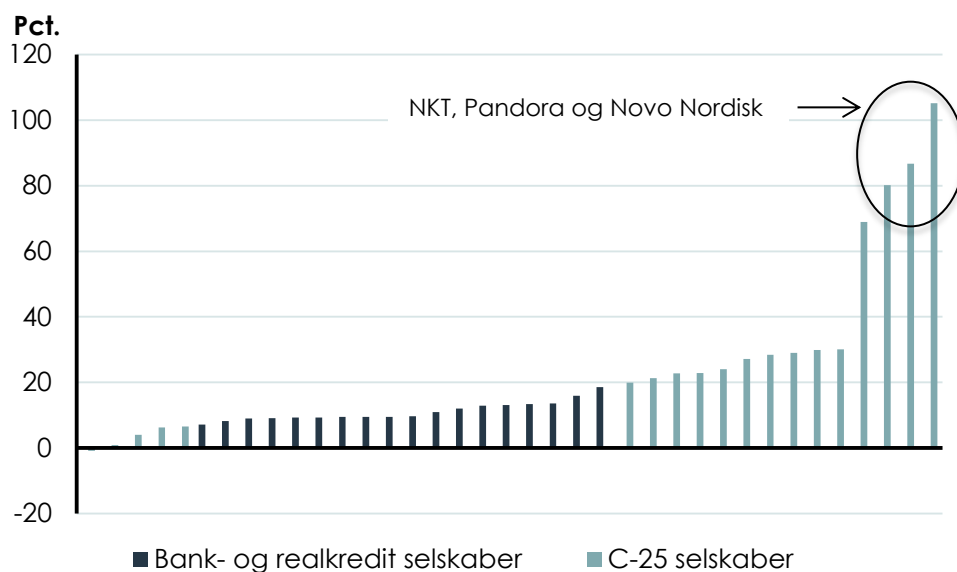
Nogle af de største koncerner har i de senere år udstedt hybrid kernekapital (AT1), der er en særlig form for kapital. Regnskabsmæssigt skal hybrid kernekapital medregnes i egenkapitalen, selv om den har karakter af gæld og ikke kan sammenlignes med aktionærers kapitalindskud. Derfor offentliggør flere koncerner "aktionærernes afkast", hvor hybrid kernekapital er trukket fra i egenkapitalen, og en evt. renteudgift på hybrid kernekapital er trukket fra i årets resultat. Nøgletallet ROE tager derimod udgangspunkt i hele egenkapitalen og er derfor lavere end aktionærernes afkast.

Aktionærernes afkast, baseret på den snævre opgørelse af egenkapitalen, steg således fra 11,2 pct. i 2016 til 12,6 pct. i 2017, jf. figur 6. Til sammenligning steg ROE (også beregnet som et vægtet gennemsnit for de omfattede koncerner) fra 10,6 pct. i 2016 til 11,6 pct. i 2017.

Afkastet i de større danske bank- og realkreditkoncerner er dog fortsat i den lavere ende, når det sammenholdes med afkastet i større danske virksomheder fra andre brancher. Holder man således afkastet op mod de største virksomheder, som indgår i det danske OMXC25-indeks, ligger bank- og realkreditkoncernerne fra den lave ende og op til midterfeltet, jf. figur 7.

Figur 7. Bank- og realkredit afkast i lavere ende af C25

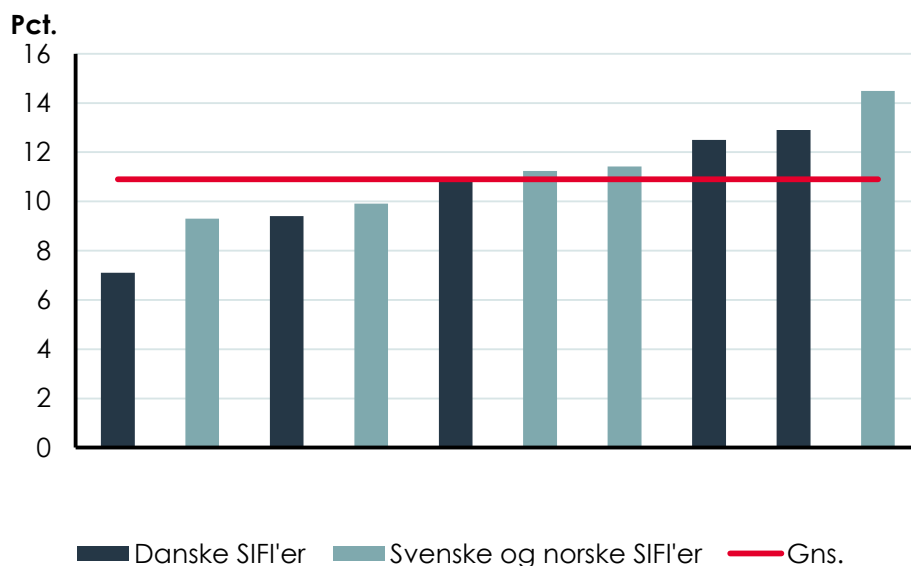
Anm: Afkastet for bank- og realkreditkoncernerne er opgjort som aktionærenes afkast, jf. boks 1.
 Kilde: Årsregnskaber 2017 og Finans Danmarks beregninger.

Sammenholdes afkastet i de systemisk vigtige finansielle institutter (SIFI'er) på nordisk plan, ses det af figur 8, at afkastet i de danske SIFI'er er på niveau med afkastet i SIFI'erne i Sverige og i Norge.

Sektoren skal kunne tiltrække investorer for at fastholde og opbygge kapital, og her er der i skarp konkurrence med virksomheder i andre brancher om investorernes kapital. Investorerne forventer således en vis forrentning af deres investering i aktier.

For at fastholde et sikkert kapitalgrundlag skal sektoren derfor levere en solid indtjening til deres investorer. Ved at dokumentere en robust indtjeningsevne får bank- og realkreditkoncernerne mulighed for at rejse ny kapital, når og hvis det bliver nødvendigt. Det er faktisk et vigtigt bidrag til at sikre den finansielle stabilitet, som internationale myndigheder og institutioner såsom EBA og IMF med rette har sat fokus på.

Figur 8. Afkastet i danske SIFI'er på niveau med nordiske

Anm.: Afkastet er beregnet som årets resultat efter skat i forhold til den gennemsnitlige egenkapital (ROE) for at kunne sammenligne på tværs af SIFI'er, jf. boks 1. Nordea Kredit Realkredit A/S er også dansk SIFI, men indgår ikke i analysen.

Kilde: Årsregnskaber 2017 og Finans Danmarks beregninger.

Sammenfatning

Når det går godt for den danske økonomi, går det også godt for den finansielle sektor. Nedskrivningerne på udlån er faldet støt i takt med den økonomiske fremgang, og i 2017 udgør nedskrivningerne ganske ekstraordinært en indtægt – og ikke en udgift – set under ét.

De meget lave renter fortsætter med at trykke bankernes renteindtægter. Den økonomiske fremgang og flere investeringer i aktier og obligationer har øget salget af finansielle produkter, hvilket er en væsentlig del af forklaringen på, at gebyrindtægterne er steget i 2017.

Sektoren formår dermed under ét at opbygge kapital samtidig med, at der udbetales pæne udbytter til aktionærene. Det står i kontrast til årene under finanskrisen, hvor aktionærene ikke fik udbytte af deres investering.

Afkastet til bank- og realkreditkoncerners aktionærer er steget markant siden 2014. Afkastet i de danske SIFI-koncerner er nu på niveau med de svenske og norske SIFI'er. Men afkastet for bank- og realkreditvirksomheder er fortsat i den lavere ende, når der sammenlignes med afkastet i de største danske virksomheder.

Sådan har vi gjort

Analysen omfatter de 17 største danske bank- og realkreditkoncerner:

- Danske Bank
- Nykredit Realkreditkoncernen
- Jyske Bank
- Sydbank
- DLR Kredit
- Spar Nord Bank
- Arbejdernes Landsbank
- Ringkjøbing Landbobank
- Saxo Bank
- Vestjysk Bank
- Sparekassen Kronjylland
- Sparekassen Sjælland-Fyn
- Nordjyske Bank
- Lån & Spar Bank
- Sparekassen Vendsyssel
- Jutlander Bank
- Den Jyske Sparekasse

Nordea Bank Danmark og Nordea Kredit Realkredit A/S er ikke med i analysen. Der er kun få offentligt tilgængelige regnskabsoplysninger for Nordea Bank Danmark efter omdannelsen til udenlandsk filial af svenske Nordea Bank AB. Nordea Kredit Realkredit A/S er et dansk realkreditinstitut (datterselskab af Nordea AB), og instituttet indgår derfor ikke i denne koncernanalyse. Tilsvarende er SEB og Handelsbanken, som filialer af udenlandske banker, ikke medtaget i analysen.

Koncernen Danske Bank omfatter også pension og forsikring.